

УДК 37.016:53

ВИКОРИСТАННЯ ІГРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ШКІЛЬНОМУ ГУРТКУ ЮНИХ ФОТОКОРЕСПОНДЕНТІВ

Теліс Дар'я

Науковий керівник: кандидат педагогічних наук, доцент

Чінчой О. О.

*Центральноукраїнський державний педагогічний університет
імені Володимира Винниченка, м. Кропивницький, Україна*

У статті розглянуто дидактичні питання організації й роботи шкільного гуртка юних фотокореспондентів. Продемонстровано, що формування практичних умінь використання сучасної цифрової фотографії в гуртковій роботі сприяє впровадженню нового підходу до навчання підлітків й ознайомлює їх із сучасними професіями. Наголошено, що шкільний гурток «Юних фотокореспондентів» формує інтегральні навички, дозволяє школяреві оволодіти основами фотожурналістики. Констатовано також, що до гурткової роботи важливо залучати широкий загал учнів, оскільки вона сприяє підготовці людини до майбутньої професійної діяльності.

Ключові слова: шкільні гуртки, ігрові технології, цифрова фотографія.

USE OF GAME TECHNOLOGIES AT THE SCHOOL CLASS OF YOUNG PHOTOCORRESPONDENTS

Telis Daria

*Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University, Kropyvnytskyi,
Ukraine*

The article considers didactic issues of organization and work of the school group of young photojournalists. It is shown that the formation of practical skills in the use of modern digital photography in group work contributes to the introduction of a new approach to teaching adolescents and introduces them to modern professions. It is emphasized that the school group of «Young Photojournalists» forms integral skills, allows the student to master the basics of photojournalism. It was also stated that it is important to involve a wide range of students in group work, as it helps to prepare a person for future professional activity.

Key words: school circles, game technologies, digital photography.

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. В теперішній час фотографія широко розповсюджена, адже цифрові камери вмонтовані в телефони, медіаплеєри, ноутбуки та ін. Винайдення фотографії стало втілення мрії про можливість фіксації візуального збереження усього, що нас оточує. Лише проаналізувавши історичні етапи розвитку фотосвітлин, можна оцінити їх вплив на розвиток сучасної культури, науки, техніки та зокрема журналістики. Історія розвитку фотографічних способів запису інформації розпочалася з винайдення та удосконалення фотографії. Термін «фотографія»

походить від грецьких слів «photos» – світло, і «grapho» – пишу, креслю, рисую, що в перекладі на українську мову означає світлопис.

Сучасні учні широко користуються інноваційними технологіями, 75 % їх життя – проходить в оточенні гаджетів, тому щоб спрямувати цей процес у більш корисне русло доцільним є впровадження ігрових технологій в шкільний гурток для юних фотокореспондентів.

Аналіз актуальних досліджень. Психологічні, педагогічні та методичні аспекти гурткової роботи у навчальному процесі широко викладено у дослідженнях О. І. Бугайова, С. У. Гончаренка, Є. В. Коршака, В. Г. Разумовського, О. І. Ляшенка, І. Я. Ланіної та інших. Специфіку застосування фотографії у навчанні фізики представлено у працях А. А. Давиденка, М. П. Бойко та ін. Віддаючи належне напрацюванням здійсненим у цій галузі, слід зауважити, що проблема організації гурткової роботи з метою впровадження ігрових технологій на сьогоднішній час вимагає подальшого дослідження. Через відсутність чіткої методичної системи вирішення цієї проблеми носить епізодичний, фрагментарний характер.

Мета статті полягає в представленні гурткової роботи як засобу впровадження ігрових технологій в освітній процес з фізики та професійній орієнтації учнів.

Виклад основного матеріалу. Важливість використання фотографії як методу дослідження полягає насамперед у тому, що людина сприймає 80 % інформації візуально. Тобто, значну роль у пізнавальних функціях особистості відіграє зір. Відтак, нас оточує безліч візуальних образів: візуальна реклама, білборди, афіші тощо. Більша частина нашого життя регулюється за допомогою картинок. Для журналіста цінність фотографії полягає в тому, що вона здатна віддзеркалювати суспільні реалії, адже в ній закодовано стиль життя людини та суспільства у цілому.

Сучасна фотожурналістика має три складові.

1. *Новинна фотожурналістика*. Це щоденна зйомка подій (міжнародних, місцевих). Фотографія тут – новина, яка може бути більше візуальною, вербально-візуальною чи лише уточненням новини. Такі фотографії доводиться робити найчастіше і вони найбільше поширені у газетних виданнях.

2. *Репортажна фотожурналістика* – це майже те саме, що й новинна, тільки розгорнута у часі, в середньому на тиждень (тобто продовження однієї теми, яка має розвиток, у кількох номерах і доповнення її новими ілюстраціями). Цей жанр, на думку соціологів, на сьгодні знаходиться в кризі.

3. *Документальна фотографія*. По суті, це та ж репортажна фотографія, але обмежена жорсткими часовими та редакторськими межами. Фотограф може працювати над нею тривалий час, у результаті в одну галерею можна об'єднати світлини, що були зроблені в різний час і в різних місцях, проте мали спільну тему.

Гуревич С. М. [1] вказує на те, що сьогодні візуальна інформація у газеті зайняла рівноцінне місце поряд з вербальною. Дослідник пропонує розгалужену класифікацію газетних фотоілюстрацій: репортажний знімок, фотонатюрморт, фотопортрет, фотопейзаж, фотоетюд, фотонарис, фоторепродукція. Поняття натюрморту, пейзажу і портрету використовуються у класичному розумінні. Щодо фоторепортажу, то це знімки, які фіксують певний момент, в якому опинилася особа чи група осіб, тобто це фото з місця події. Головною особливістю цього жанру є відсутність постановочних кадрів. Фотоетюд слугує засобом естетичного виховання читачів, викликаючи у них емоції, пов'язані зі сприйняттям краси. Фотонарис – це обов'язково кілька фотографій, що об'єднані спільною темою.

Усі розглянуті класифікації дуже різноманітні, і серед них немає єдиної чи загальноприйнятої. Це відбувається, тому, що дослідники в основу класифікації беруть різні критерії. Іноді це може бути об'єкт зйомки, іноді специфіка і метод роботи фотографа (наприклад, студійний і репортажний

портрет), дехто пропонує розрізняти фотографії відповідно до завдання, яке ставить перед собою фотограф (тоді з'являються такі поняття, як фотозвинувачення, фотографія моменту тощо). Іноді в межах однієї класифікації використано кілька критеріїв, тоді кожен жанр не можливо чітко виокремити, вони починають перетинатися і кожен конкретну фотографію можна віднести не до одного, а до кількох жанрів.

Жанрові особливості знімка роблять вплив не лише на методику його створення, але і на вибір та використання тих або інших образотворчих засобів і прийомів побудови кадру та розкриття теми. Наприклад, натюрморт, його композиційні і образні форми, картинність колористичного рішення досягаються спеціальним підбором і розташуванням предметів, ретельно продуманим і збудованим освітленням, введенням кольорового фону або установкою предметів на склі або полірованій поверхні з метою включення в композиційний малюнок віддзеркалень. У жанрі фотоетюдів нерідко енергійно виступає образотворчий прийом – ракурс, підвищені контрасти тонів або, навпаки, тонка пастельна гамма. Ця палітра стає стриманішою в мистецтві фотопортрета, де ідея створення образу-характеру підпорядковує собі повністю весь образотворчий ряд. У фоторепортажі на зміну класичним, замкнутим композиціям портретної фотографії приходять вільні, просторові та розімкнені композиції.

В палітрі образотворчих засобів багато що змінюється залежно від того, в якому жанрі і вигляді фотографії розв'язується обрана тема.

Фотограф на відміну від художника, який створює художні образи з власних уявлень про світ, використовує оточуючий матеріал і подає його глядачеві опрацьованим, пропущеним крізь призму об'єктивно-суб'єктивного бачення дійсності. Тому, дивлячись на фотографію, можна розповісти про особу, яку на ній зображено, тип її автора і на підставі цього адекватно оцінити роботу.

Потрібно заохочувати сучасну молодь розвивати фотографію, тому що у цій ситуації суспільство і школа не можуть залишатися осторонь від

формування інформаційної культури молоді. Щоб посилити інформаційно-технологічну спрямованість шкільної освіти, збагатити її сучасними технологіями і підвищити інтерес в учнів до вказаного напрямку можна, організувати шкільний гурток цифрової фотографії. Для отримання високоякісної фотографії необхідно знати у фізику (оптику, механіку), хімію, інформаційні технології (переведення зображення у цифровий вигляд і зберігання фотозображень), образотворче мистецтво (закони композиції, передачу кольорів і т.п.). Дякуючи цьому вивчення фотографії може стати для школярів потужним стимулом до вивчення широкого спектру шкільних предметів, оскільки з кожним роком цінність фотографії не набуває такого сенсу, як раніше, тому що учні розуміють процес фотографування як дещо просте, без усіяких складних процесів.

Сучасна цифрова фототехніка у поєднанні з комп'ютером дозволяє проектувати процеси, що спостерігаються через окуляр мікроскопа на великий екран для спостереження учнів класу, фіксувати цікаві спостереження і тиражувати їх у потрібній кількості. Подібне застосування фотографії може знайти застосування на уроках фізики, хімії, біології.

Цифрова фотографія і відеозйомка, по своїй суті розраховані, на зорові сприйняття, тому забезпечують значні можливості у плані забезпечення наочності навчального процесу. Якщо за допомогою фотографії можна застосувати для навчання багатий документальний матеріал, то відео, крім цього, дозволяє відтворити у довільному темпі динаміку будь-якого реального або уявного процесу. Показ фотографій і відеофрагментів на екрані у ході навчального заняття при самих скромних затратах засобів і праці дозволяє отримати колосальний методичний ефект.

Організувати роботу по застосуванню цифрової фотографії та відео доцільно учителям фізики. Вони можуть організувати не тільки розробку методичного матеріалу для посібників такого виду, але також і організацію роботи учнів по систематичному випуску таких посібників. Для того щоб

організувати і очолити роботу фотогуртка, необхідно засвоїти певний мінімум відомостей із цифрової техніки.

Шкільний гурток сприяє залученню школярів до занять фотографією та журналістикою для розвитку особистості учнів і організації їх дозвілля, при цьому виконуючи наступні функції:

- 1) задовольняє потребу школярів у спілкуванні з однолітками в процесі спільної діяльності;
- 2) задовольняє прагнення молоді до спілкування шляхом обміну візуальною інформацією;
- 3) сприяє вивченню оточуючого світу та слугує засобом формування реальної картини світу школяра, побудові власного відношення до нього;
- 4) слугує потужним інструментом естетичного розвитку школяра.

Гурток відвідують учні старших класів. Вони ознайомлюються із цифровою фототехнікою, навчаються правильно налаштовувати фотоапарат, вибирати фон, композицію, враховувати освітлення, динаміку, навколишнє середовище, ознайомлюватися з жанрами та видами фотографії, обробляти фотознімки за допомогою комп'ютера у програмі Adobe Photoshop (Ps6-CC20), LightRoom (фото) або для відео DaVinci Resolve, Movavi, Sony Vegas, та створювати фотоархіви, завантажувати фотографії та відео на «хмарину». Юні фотографи люблять фотографувати пейзажі, портрети, шкільні фоторепортажі зі свят, змагань, допомагають в оформленні стендів, виготовляють наочність для навчальних предметів.

Вивчаючи будову фотоапарата, учень повинен розібратися у цьому складному, тонкому і заплутаному механізмі. На заняттях, постійно виявляються інтегровані зв'язки різних предметів: фізики, техніки, мистецтва, адже фотографія – синтез, союз різних наук. У фото має бути динаміка, щось, що може захопити та зацікавити увагу людського ока. Важливо учнів навчити відчувати фотографію, розуміти та ловити емоції, динаміку рухів людей або якщо говорити про пейзаж, у якому можна відчутися щось особливе, те що ми можемо відчутися насправді у особливий момент.

Тому заняття фотографією гармонічно розвиває всі сторони людини. Коли учні отримують завдання зняти портрети батьків, друзів або пейзаж, то їх інструктують, що знімок необхідно продумати завчасно, але зробити його можливо доведеться спонтанно. Діти люблять ці завдання, адже саме з цих знімків відбираються кращі для шкільної виставки.

Специфіка гуртка дозволяє розвивати такі риси характеру, як зосередженість, уважність, цілеспрямованість, комунікабельність. Дитина тренується у розв'язанні проблемних ситуацій, наприклад, коли потрібно незвичайно сфотографувати об'єкт у звичайному місці, або просити позувати незнайомих перехожих. Це дуже цікавий досвід і він допомагає формувати характер дитини. Особливо це помітно на сором'язливих дітях. Заняття фотографією допомагає їм набути впевненості, відчувати свою цінність, знайти своє місце. Дитина при цьому реалізує свою потребу в розвитку. Надруковані фотографії завжди оцінюються дітьми і керівниками, а кращі відбираються для участі у виставках.

Незалежно від різновиду зйомки: портрет, макрозйомка, пейзаж або групове фото, фотографу необхідно вміти поводитися з фотоапаратом так, щоб отримати якісний знімок, а кадри вимагали мінімум ретушування у графічних редакторах.

Розроблена програма гуртка дозволяє дітям засвоїти першооснови професії фотокореспондента, яка є затребуваною в сучасному суспільстві.

Таблиця 1

Тематичний план роботи гуртка юних фотокореспондентів

№ п/п	Теми	Норми навчальної роботи		
		Всього	Теоретичної	Практичної
Фотографія як частина загальнокультурної складової освіти				
1	Історія фотографії.	1	1	
Робота з фотоапаратом				
2	Фотозйомка. RAW/JPEG	2	1	1
3	Експозиція	2	1	1
4	Фізичні основи роботи цифрового фотоапарата	1	1	
Основи композиції				

5	Композиція, динаміка, світло.	2	1	1
7	Основні виразні фотографічні засоби	2	1	1
Жанри фотографії				
8.	Пейзаж	2	1	1
9.	Портрет	2	1	1
10	Натюрморт	2	1	1
11	Фоторепортаж і жанрова зйомка	2	1	1
12	Спеціальні види зйомки	2	1	1
Робота над знімком				
13.	Методи обробки зображень з допомогою програм програмі Adobe Photoshop (Ps6-CC20), LightRoom (фото), DaVinci Resolve, Movavi, Sony Vegas (відео)	3	1	2
Розширення і застосування знань та умінь				
14	Виготовлення наочних посібників з фізики та інших шкільних предметів	2	1	1
15	Створення навчальних відео фрагментів для шкільних предметів	2	1	1
16	Робота для школи, класу та інших організацій, редакцій.	3		
17	Підготовка робіт до виставки.	4		

Висновки. Ігрові технології слугують важливим резервом у практичній підготовці учнів до роботи в галузі матеріального виробництва й свідомого вибору професії. Гурткова робота повинна охоплювати широкий загал учнів, максимально ефективно сприяти розв'язанню одного з важливих завдань сьогодення – підготовки людини до майбутньої професійної діяльності. Завдяки їй в учнів формується загальнокультурна компетентність і практичні навички використання сучасних інформаційних технологій та фототехніки, стимулюється інтерес до навчання.

Список використаної літератури

1. Гуревич С. М. Газета вчера, сегодня, завтра. Учебное пособие для вузов М.: Аспект пресс, 2004. 288 с.
2. Максимович М. Фотоілюстрація у газеті: критерії, тенденції, перспективи. // Вісник Львівського університету. Серія журналістика. – Випуск 26. [електронне видання]. URL: www.lnu.edu.ua.
3. Коулман А. Документальна фотографія, фотожурналістика и пресс-фотографія сегодня. – 2003 [електронне видання]. URL: www.photographer.com.
4. Черняков Б. І. Зображальна журналістика як предмет і як об'єкт журналістикознавчого дослідження. – К., 1998. 398 с.

5. Чінчой О. О. Шкільний гурток науково-популярної журналістики. Наукові записки. Випуск 169. – Серія: Педагогічні науки. Кропивницький: РВВ ЦДПУ імені Володимира Винниченка, 2018. С. 164–167.